

Излази сваке недеље
на читавом табаку.

Претплата, огласи и до-
писи шаљу се уредништ-
ву „Глас Народа“ у Н. Сад.

Г Л А С Н А Р О Д А .

Цена је листу :
на годину 3 фор.
на осам месеци . . . 2 „
на четир месеца . . . 1 „
за Србију годишње 4 „

ЛИСТ ЗА НАРОДНЕ СТВАРИ, ПРИВРЕДУ, ПОУКУ И ЗАБАВУ.

ЗА ОГЛАСЕ ПЛАЋА СЕ 5 НОВЧ. ОД СВАКЕ ВРСТЕ И 30 НОВЧ. ЗА ЖИГ СВАКИ ПУТ. ЦЕНЕ СУ ЗНАТНО НИЖЕ ЗА ОНЕ
ОГЛАСЕ, КОЈИ ШТО ЧЕШЋЕ ИЛИ У ШТО ВЕЋЕМ ОБИМУ ИЗЛАЗЕ У ОВОМ ЛИСТУ.

НЕК СЕ ЗНА КАКО СТОЈИМО.

Код нас Србаља јако је овладао неки лажљив понос. Све се нешто правимо лепо. Све ми некако добро стојимо и ако се онако бутуре као и други тужимо на злу годину и како се нема, и то више удесимо тако, да изгледа да се само шалимо. Тако је код ратара, тако код занатлије, тако код трговца, па ни редактори нису од тога утекли. Питај редактора, колико има претплатника, никад нећеш дознати како баш јесте. Тек кад чујеш: господар Стева побегао у Турску или господин Мита удавио се у Дунаву, или читаш у новина: с данашњим бројем престаје „Матица“ или Даница или: ово је последњи број „Дневника“, „Србобрана“, „Напретка“ „Народа“; онда видиш како стоји с нама.

Но ми нисмо ради ни себе ни друге да варамо. Казаћемо како стоји, па ако може бити боље добро, ако не, удесићемо, да бар не буде горе.

Сада стојимо овако:

„Глас народа“ има 800 претплатника. Лист по 3 фор. а вр. износи годишње . . . ф. 2400 —
За штампу се плаћа од табака 28 ф.
60 н. чини 52 табака на годину . . . 1487 20
слике коштају 400 —
Поштарина на 800 листова по 1 нов-
чић на лист износи за 52 броја . . . 416 —
Експедиција и администрација стаје
годишње 300 —
Свега има дакле трошка 2603 20

По томе ове године више је трошка 263 20
И тако редактори морају од њих петорице сва-
ки по 40 ф. а вр да доплате.

Није доста што су за 8 месеци бадава писали него још морају на то и да плаћају. То је лепа заслуга. Није доста што су из родољубља писали, него још из родољубља да плаћају. Ко им је крив, реће неко? Зар баш морају излазити те новине? Ако не морају — то је онда друго. Али редактори нису криви, што су досад излазиле.

Кад је почео излазити „Глас народа“ летила је претплата не другчије. За кратко време накупило се толико да је било свима доста и штампару и

редактору и пошти и т. д. То је и навело да се лист издаје. Да се нико није јавио, не би ни излазио. То потраја неко време, онда онаде као што је дунав сад онао и још горе, јер дунав никада тако неопадне да лађа не може по њему пловити, али лист по претплатницима осушио би се и ветар би га однео. Нађоше се људи који нетражише за себе ништа. „Нек је само лист у животу, а нама како било.“

Само да се прикупи читалаца дај штампач слике. Почини намамљивим лепотама, са вилама дивним. Дај белџи папир, па га глади, да светлији буде. И накупи се толико претплатника, да може лист излазити, па да онај, кога издаје нема од њега ништа, али и да није за њега ником ни дужан. Али ево тек осам месеци и двестотине дуга. Од будто?

Кад лист почне излазити, претплатника доста. То и јесте узрок што у Србији ничу листови као печурка, али онако и гину као „водени цвет“ не дочекају ни вечери него за данас се роде и задана им се смркну, те их Немци згодно назваше „ајнтагсфлиген.“ Редактор, ослањајући се на почетак, нада се бољем и на ту конту уђе у дуг, који ако не њему а оно листу главе дође. И од куд то, та ваљда баш нисмо просијаци, да се немогу три форинта да накрпе. Нисмо ми нимало лошије газде од Словенаца и друштво словенско „св. Мохора“ за распростирање књига за народ распача на годину 22.000, словом велим: двадесет и две хиљаде књига, а у нашој „Матици“ лежу се мољци по књигама. „Матица чешка за народ“ распачана годину 200000, словом велим две стотине хиљада књига а нису, Чеси од нас 200 пута богатији и јачи друштвом. Јер ми једва ако хиљаду продамо. Па онда што је најгоре. Један држи прва три месеци па више неће. Ми му штампали на замотуљку име на читаву годину и онда нам замотуљак пропада. Други почиње с другом трећином и у трећу не улази, трећи, дође, држи једну трећину и другу до полак и онда врати лист натраг па неплати ни једну ни другу. Та и кад се кућа на годину под кирију узме мо-

раш одказати стан бар на месец дана напред, али претплатници они после два месеца изгрде те, што им више шиљеш лист па нетражи даље.

Зашто да се враћају листови, зашто се одустаје?

Ама већ мазе се читаоци већма него мала деца, удешава им се боље него светом Николи. Не асни.

Недопада ми се ово или вређа ме оно па нећу више да га држим. Немој тако брате, реци на чисто мрзи ме да плаћам па мир.

Знамо ми врло добро, да је у листу, место насликане, жива вила, да је место молована грозђа оточено вино, да је у листу не опис добра меса или ваљане ране него врело печење и гибаница онда би се нашло читаоца и претплатника. За то би већ било новаца. Јест, јер баш због тога и нема на друго што. Али не живимо само да једемо него и да што видимо и чујемо. Или смо и ми створени за што више или не? Треба ди и нама што и другом народу, онда владајмо се као и други! Да лист

један излази треба претплатника и скупљача. Још је више стало да скупљача. Многи се изговарају, до за то напусте лист што забораве уредно шиљати претплату. Треба дакле да их неко опомиње а то је скупљач. Наће се и скупљача али за једанпут у први мах. И неможе се забадава ни тражити више. Скупљачи су обично учитељи, па шта су они Богу сгренили, да за сав свет издиру. Они, који најмање плате имају, да највише забадава раде! И њима као скупљачима ваља плаћати, ако се хоће опстанка листу. И за то неће моћи лист излазити ни по до досадањој цени а камоли према досадањим претплатцима. Са 800 абонента није поможено. Ни са 1000. Више и много више треба. До нове године дураћемо које како, а од нове године удесићемо да дајемо скупљачима проценат колико год буде могло бити већи. Сада накизложисмо како стојимо. Све је хрђаво само нам још нада лепа изгледа. Кога се тиче нека неда да и она поцрни!

П. П.

О ПРОПАДАЊУ НАШЕГ НАРОДА.

Написао Арон Тапавица.

(Свршетак.)

Одем случајно у кућу некога газде паора. Овај имађаше сина и кћер. Одведоше ме у чисту собу. У овој беше тма хаљина женских навешано као код какве машамоде.¹ Висиле су хаљине као какве евење на тавану све једна до друге на зидовима, на гредицама, па чак и на слемену. Ту сам видио раскоши и беснилука, што никад до онда; ту сам се уверио да женски род неспада међу животињу, што се човеком назива, но да је само неки полуствор човечијег рода; неко недовршено биће, које је човеку дато, да га само подгриза и мучи.

Ту ти беше сукања белих са шлингерајом² као лакат широким и без шлингераја ваљда до 15 комада; ту беше цицени, батистени, тарлатански, молски, кашмирски, орлеански³ и какви ти ја знам, до 20 фели шарених као ускршње јаје са шажтва-сером нашарано.

Затим сам видио три свилене хаљине и једну од свилена сомота. Па кад још погледим афпуц⁴. Ху, читавог ме језа прође. Каквих ту карнера⁵ беше,

¹ Машамода је француска реч: маршанд дес модес, значи трговац, који нову ношњу продаје.

² Шлингерај долази од немачке речи шлинген, значи плести, вести, српски се каже вез.

³ Све се ове робе зову или по местима де се ткаду или по фабриканту.

⁴ Реч немачка, значи нажит.

⁵ Француска реч значи такође нажит. То је исто што и гарнитура. Само је прост народ скратио.

Боже мој! правих, па на цокне,⁶ после на точак, па као обртањ, па онда праве лотре. Бога ми, читаво кола.

Па каквих ту има рекли, па лајбова, могао би компанију солдати оденути.

„Глете Господине,“ рече ми девојка, „овај лајб,⁷ то ми је шила фрајла Јуца.“

Иди гадуро једна, помислих у себи, окани ме се. То само и умеш, куповати и дерати, бар да се умеш обући у то одело, но стоји на теби као вилама набацано, вере ми, тешко да би знала целих кромпира скувати. Тешко теби човече, који ју за жену добијеш, коме она пратилац кроз живот буде.

Једва дочека, да се курталишем тога призора, који ме је са свим озлоједио. Да сам мало дуже стојао, омразио би са свим на тај род људски, на жене.

Седнем на кола, па у Филиново. Идући атаром Лалићким, стегло ми се око срца, кад сам телепе земље опазио пуне баруштина, ривача, рогоза шаша а на више места и трске. Јад те мора задесити, кад то видиш. Усев тек се помолио напоље. Како дође на границу филиновачку, одма ми одлану и готово сам лакше и дисати почео. Куда ти око допире, зелен па зелен. Жито до колена, раж до по-

⁶ Цокна долази од немачке речи пик-цак овамо—овамо, народ скратио.

⁷ Лајб, немачка реч значи тело, струк.

јаса, јечам и зоб могао би закосити ди дод хоћеш. Нуз границу велик канал ископан, пун воде, у њега мањи канали иду а у ове јендеци из појединих њива воду пропуштају, те њиве суве као да те силне воде никад ту није било.

Село им је као варош. Поред кућа можеш и зими у чаранама ићи. Свуда цигљом патосано. По авлијама стаза од цигаља до штале, до шупе, до свињца, до бунара. Негазиш блато до колена као онај, што је ћерци пун магазин хаљина накуповао. Све мириши кад им у собу уђеш. Ту је све чисто и опајано. Једном речи, рај божи.

Баш су пијаце биле. На пијаци видим Лалићана поред својих кола. Дошао човек са женом на пијаце. Она седи на земљи поред котарице сјаји. На њој сукњица нека и реклица, да неможеш знати, од чега је. Како је ветар мало ладнији дувао, то се она кепељом замотала, подигла је на ју држи око врата. У човека шубара олињала се; у кожуха на лактовима вуна испала; чакшире закриљене на десет места и то не као што се крпи, већ је закрпа с поља на изгледа као да си у руку узео блато те попио њиме по чакширама. Па бар да је закрпа једнака, но је једна бела, друга од зелена цица, трећа од коже а чакшире од чоје, која је некад сигурно плава била. Опанци му увезани канапом. Кола му беху као од коре бундевине, кад увене, на све стране климата. У коња пртени амови, а коњици као какве мачке, које морају од самих мишева живети.

Сви четверо тако стоје па опустили главе; сви мршави као оних седам фараонових крава; човек и жена као смежуран лимун, који је трунути почео; а Шваба прође покрај њих, велика крупна људа, првен, дебо, као какав бик изгледа, па погледа на нашег Лалићана те се насмехну и оде даље. Све тутњи, кад иде, валда је помислио у себи: Еј јадници, нашто вам је живот, кад га уживати неможете и неумете!

И заиста, то је призор био за мене посматрача тако тужан, да сам се заплакати морао. Капуше ми неколико суза. Еј Србине, докле ћеш тако нехатан бити? Докле ћеш се уздати у туђу помоћ? Докле ћеш гледати својим рођеним очима рођену своју пропаст?

Чудио сам се, како је то, да Швабе тако напредују, па запитам једнога за узрок.

„Па то није чудо господине,“ рече Шваба, ја ураним па три пут до зоре однесем за скупе новце ђубре из Лалића на моју њиву а Рац онда тек устаје. Ја потрошим на мој ланац 150 ф. ђубрета, те посејем једну и другу годину кудељу па после треће године жито. Онда ту господине, нема тог врага који ће учинити, да нероди, ту мора родити. Па видите, наше жене своју кудељу преду, ткаду и шију себи и нама кошуље и одело. Мени четир кошуље трају по 6 година. А ваше жене купују за скуп новац памук па ткаду онда, кад се највише у пољу ради. А шта је памук? Као и друга научина. То није за човека паора и тешког радина. То је за Господу, која по писарницама седе. Али видите Господине, ми опет морамо њих да чувамо. Ми несмемо допустити, да се они расселе, јер ми без њих неможемо живети.“

„Како то?“

„Ето како. Ми смо научили, како се смркне, да лежемо у наше дуње, а, они чувају наше добро наше свиње, коње и друго. Њима ненауди ни киша ни лед ни снег. Они све издрже.“

Јаој Србине, жалосна ти мајка! Дакле други те пази зато, да слугу неизгуби; други ти неда пропасти зато, да с тобом посподарити може! Дотле си дакле дотерао? Ти, који си некад дичан народ и господар био, сад си роб и слуга некада горих од тебе. Дошљаци сада тобом господаре, а ти лепштина пузиш пред њим као црв и лижеш пра са ногу њихових! Тешко теби, роде мој несретни!

ЗАБЛУДЕ И ПРАЗНОВЕРИЦЕ У НАШИМ ПОСЛОВИЦАМА.

Од Ђорђа Мандровића, пароха пештанског.

(Наставак.)

С Богом памети.

Тако веле извесна браћа кад се већ толико надију вина, да се с памећу почињу растајати. Да красне браће! која не уму весела бити, док се не опросте с памећу, док се са свим не освиње. И ко да верује! то разумног човека недостојно претеривање у пићу код нас неки од наших првих песника још хвале и препоручују! Место да као наши стари овако о вину певају:

Пијте вино гости наши

Није вода то, није вода то,

Него вино кратопија

Које премеће, које премеће

Преметнуће домаћина

Све је мене страх, све је мене страх. —

Још Бога молимо и пречисту славу

Свети Никола свјема нам помози!

Ти дај нам винце весело пити, —

Весело пити у части бити.

Место да у том духу о вину певају, ево шта један наш песник вели:

Ал' ти с' брате светле очи

Али ништа само точи —

Испи чашу да т засузи око
Ох тако се за марком јадује
Таком сузом он се оплакује

Други пак овако мудрује:

Та добро је, та красно је
Поред пуних боца. —
Ал добро је испијати
Чаше и бокале! —
Кад ја станем да испијам
Дубоке бокале,
Би се браћо зачудио
Макар који кале. —
Ево гупа, ево кондир
Ево вина, па га лиј
Ако хоћеш, ха ха ха ха
Да си мудар а ти пиј. —
Кад изданем чашо,
У ледни гроб и тебе понећу. —
Станите ми поред гроба
С препуним бокалом
Па певајте нек се ори
Шалај далај даном.

Тако се на жалост код нас пева! Место да се умереност препоручује, а оно се препоручује пијанчење и испијање дубоких бокала. Не зове ли се то здравом разуму ругати се и народ тровати? Ал са тог пијанчења јамачио и морао је први од наведених песника онако рано са овим светом опростити се и рећи му:

„О да те тако ја не љубља жарко
Лош би гледо твоје сунце жарко“

Па и други као да је признао штетне последице претераног пића, кад је у једној песми рекао:

Тешко ништа није мојој души,
Тек што жиће давно ми се суши.“

Према опасним последицама претераног пића биће дакле много паметније, да место наведене половице и наведених речи наших песника признамо ове речи из једне наше народне песме:

„Пите вино, ал намети штедите —
Идте мудро, не гините лудо“

Јесте! пите вино, то нека је свакоме Богом просто. Та вино, као што и само свето Писмо вели „весели и Бога и човека“ (0 суд. 9,13) „радост је срца и весеље душе (Сирах 31,33.) „на весеље је људма сторено“ (32.) и „корисно је по живот човечји“ (31). Тог је мишљења и први грчки мудрац Сократ. Код Ксенофонта читамо ове његове речи: „Што се вина тиче не велим, да га не треба пити; јер вино одиста опоравља душу, растерује бриге и човека весели.“ (Част. 2.) И Плутарх грчки писац, хвали вино у својим дијететичким прописима и вели: „Вино је између пића најкорисније; из међу лекова најкусније и из међу хране најприја-

тније. „Дакле пите вино, али пите га умерено; јер „вино је да развесели човека, а не да га крмачом направи. „Пите вино, ал штедите памет, јер, „тешко оном, ко намети, нема. „Пите вино, ал увек имајте на уму, да „више је њих заклала чаша нег' сабља“ и „више се удави у чашама, него у Дунаву.

Боље је трипут пропасти, него једанпут умрети.

Дакле боље је више година ма како невољисати, него се смрћу једном за свагда сваке патње опростити? Ма зар живот може имати какве вредности за оног, који се непрестано с невољама бори?

Не! „Боље и умрети, него увек у нужди бити“ и као што једна наша одвећ стара пословица вели: „Бољша је човеку добра смрт, него зал живот“

Ми се одвише од смрти плашимо, но да видимо: да ми немамо право и да није смрт тако страшна, као што је већина обично себи представља. Да чујемо, како су о смрти неки велики научењаци мислили!

Свети отац Јован златоуст рекао је: „Смрт никакво зло није, шта више она је од велике корист.“ То нису моје речи но светог Јована: „Смрт души покој;“ (3. 23) ко је умро, тај више не греши, (рим. 6,7.) оставио се земаљског среброљубља, престао је зло на зло гомилати, своје груди црнити и Бога свог гневити. Послушај пажљиво: Смрт је праведнима покој, деци утеха, робовима слобода, одануће онима, који се труде и муче, дужнима наплата, олакишца свакоме, који се брине и опона је греху.“

„Људи се боје од смрти, рекао је енглески мудрац Чехо верулански, као деца од помрчине. Но као што се овај природни страх код деце баснословним страшилама увеличава тако и онај. Посматрање смрти као преласка у боље биће увек остаје добро и спасоносно и стра од ње знак је слабости“

Фонтењ, француски научењак вели: „Смрт није рецепт само за једну болест; она је општи, универзални лек, одвећ безбедно пристаниште, од кој се не треба плашити, но шта више које ваља тражити. — Смрт, сиромаштво и телесне болове држимо ми за наше најглавније непријатеље. Но ко не зна да ту смрт, коју неки за највеће страшило држе, други јединим пристаништем противу бура овог живота, највећим добром природе, једином подпором наше слободе, општим и брзим средством против свију зала називају?“

Ето! тако мислише о смрти и многи други велики научењаци

(Наставиће се.)

Б Е Л Е Ш К Е.

— (Клима.) Клима се српски каже поднебље. Под отом климом разумевамо уплив ваздуха, топлоте, светлости, влаге и суше на биљни живот.

Уплив је тај на разним крајевима различан и мења се према разним околностима.

По правилу су јужни крајеви топлији, него северни. Крајеви, који на високо леже хладнији су, заклоњене равнице и долине су топлије.

Онде, где има шума, буде земља због шума влажна, шуме привуку кишу и не даду маха непогоди, да по својој вољи бесни. Голи крајеви су изложени бурама, лако се пресуше и брзо постају неплодни.

Кад има на близу море, онда је ваздух влажнији, лето и дани су хладнији, а зима и ноћи блаже и топлије.

Биљкама не годи такво земљиште, које је изложено северним и источним ветровима. Онај је крај плоднији, који је бреговима заштићен од таквих ветрова. Најбоље годи биљкама земљиште, окренуто према југу и југо-западу.

Према томе, да ли је земља окренута на југ или на север, дали је равна или брдовита, да ли лежи близу какве велике воде или далеко од ње, и клима јој је топла или хладна, оштра или блага.

Већина биљака тако се навикне на своју климу, да се разболи, кад се из топлије климе пренесе у хладнију, или из хладније у топлију климу.

Многе пак издрже лако хладнију климу. Тако н. пр. наша жита, која су донета из топлијих крајева, особито јечам, могу се сејати још прилично далеко на север.

— У Ст Андрији почиње берба 19. септ. о. г. Верба ће бити лоша, али вино добро.

— И у Срему не могу се похвалити са бербом. Овде је већ почела берба Црно грозђе попуцало је јако од киша. Суша ових последњих дана припомоће да грозђе узре и надати се добром вину.

— II. Од свуда туже се да нема новаца. Наша друштва, која дају новац на зајам даваше га на 12 и 13 процената. Овде у Новом-Саду у последње доба много се по 10 пр. добити. Али бадава кад уопште врло мало новца има. Од приватних људи кад узајмљујеш проценти дотерају и до 50 и 60 на 100. Трговина је стала а занатиједва су живи. Ране има доста; жито и јечам је леп да од толико година није тако зрно било. Жито је особито родило по Шомођу око Балатона и по ритови бачки и банатски. У првом пределу има де

је ланац од 1200 кв. фати дао 24 до 40 крста, а по ритови даје крст меров а јарица и нешто више, али која вајда кад нема извоза. Лане нисмо имали кредита јер га нисмо имали на што добити; данас има ране, али опет нема новаца. Година ова још је гора него прошла. То се онажа свуда, а да то докажемо навешћемо за пример ово: Возио нас беше новосадски фијакер у околно једно место. На путу запитасмо га како живи. Зло беше одговор, горе него лане, ова је вели, година гора од лањске. Како то запитасмо га? Тако етони у ког нема новаца. Лане, и преклане каже, кад сам возио господаре на а-

ДОБРИ ПРИЈАТЕЉИ.

(Види опис на страни 296.)

генцију добио сам најмање педесет пута по 1 фр. а. вр. а треба само 40 н., да ми се платило, а ове године једва ако су ми петорица толико дала на лане и преклане трингелта (напојнице) добивао сам по два три и пет десетака, а ове године дају и бугер (4 новчића) па и две нове у ситно. Да ту има новаца не би се срамотило.

— Жижак из ране да се исчистити ако на исту метемо овчију кожу. У руно кожње уђе жижка колико год може стати. Кожу онда треба истрести живини и наново празну на рану метути, док се сав жижак на тај начин неизчисти.

— Да се свињи боље уране и здрави одрже,

утуку Енглези парче камена угљена као лешњик велико и дају свињама у рани.

— **Отава** се да на овај начин сачувати од плесни или ако је већ почела плеснивици: Ископа се у сувом месту велика јама и набије у њу отаве, која се од горе посолити и покрије сламом. На сламу

је добро, де има, један таван иловаче сложити и сабити је. Тако је јадан у Немачкој радио. С јесени закопао отаву, а кад је у пролеће јаму отворио, он нађе отаву пожутелу али никакве плесни. Марва је ту отаву врло радо јела. Могло бисе најпре са малом отаве покушати па ако добро пође други пут више.

ПОНОС СРПКИЊЕ ДЕВОЈКЕ

ПРИПОВЕТКА

написао Панта Поповић.

(Наставак.)

Кад је Стева Цинцарев у Јаворово дошао вршидба је већ почела била. Дан о доласку његовом беше чист ведар, но свако је зебао, да ће му вршај покиснути и журио се да што брже готов буде, нарочито се журила кућа Љубичина, јер грабанцијаш је ето одмах за кућом. Јучерање звезде су се већ све редом и данас по небу нанизале, то беше знак, ма да је грабанцијаш у селу, опет кише неће бити и ветрењаче одпочеше своју луну.

Цинцар Јова је у ходнику са својим друштвом вечероа. Вечера беше госпоцка, ни код „краљице Елисавете“ у Пешти бољу не би добио. „Господин син“, тако је звао цинцар Јова свога сина Стеву, био је са вечером потпуно задовољан, само га једише те силне чегртаље, и да је збиља грабанцијаш био, одмах би пустио кишу да их ућутеа. — Ах, та ја нећу моћи ни дана живити у том лудом селу, та ту човек ништа лепо чути не може, него преко дан гадну вику оних што терају коње у вршају, а преко ноћ безобразну луну ветрењаче, која незна шта је доста, ху, ту се мора угушити човек, који осетљиво срце има. Слушати у Бечу свако вече анђелски глас певачице у театру, а сада ветрењачу!

Али стаде ево ветрењача у авлији Љубичиној. Неко запева. Комшијски момак што ветрењачу окреће, пусти коло. Шта је, шта га отац, који чарака на ветрењачи? — Зар нечујеш?! одговара син. Бадава отац пеује, та Љубица пева. Стаде и у другој авлији ветрењача, па и у трећој и тако редом у читавом селу и ветар, што је звиждати почео и он стаде, та он само звиждати зна, али Љубица пева! Да си сто крста данас овро, па да кажеш момку: Све што год ће на ветрењачу изаћи све је твоје само окрећи, ни макао се не би. Док Љубица нећути ветрењаче у Јаворову непочињу.

Али и пева. — Какав је то глас? ух Боже мој, како ћу да кажем какав је то глас?! Та каква вила, бакав анђо, та то не пева анђо, то пепева вила, коју нико није чуо ни видио, та то пепева машта, које нема, то пева милије од анђела и виле; то

пева нешто, што се даде загрлити и пољубити, то пева девојка. Ала је то слатка песма!

Па што је досад Љубица певала, али вечерас што пева. Она је певала тио жалостиво:

„Ил су гори јади ил жалости?

„Гори јади него ли жалости

„На жалост ће и комшија доћи

„Ал за јаде, нико и незнаде.

а завршила:

„Ти си сунце на небу високо

„А ја жижка колебе малене

„Ој па како да и љубиш мене.

Глас јој је био сетан, пун туге и очајања. Љубица се машила срцем за сунце а оно је високо, па како и да је љуби. „Није ме ни погледао!“

По сахата трајала је песма Љубичина, по сахата продангубише све ветрењаче јаворовачке али и сами старци покараше је благо:

— Бештија лепа, колико штете начини читавом селу.

Али није само просте момке запела песма Љубичина.

Стева цинцаров, понео је баш био виљушку устма, кад је Љубица глас пустила, и ено стоји му рука између неба и земље у среди између уста и астала, докле је донео, па ни маћи. Песма је већ престала, печење се већ оладило, вино угрејало, али Стева цинцарев се немења, стоји као укочен а кад се трже ускликну: — Та то је дивота, — и то беше све; даље неумеди ни фалити ни кудити.

Шта је то од тебе господине Стево!

Господин Стеву су још из малена на велико дигли. Кад му је тек три године било слушања га није смела другчије звати него: мали Господине! а кад је у школу пошао онда, ма да му је и за дећи говорила, навек је морала казати млади Господин. Од како је пак у велико школе дошао зваху га сестре: Господин брат а отац и мати: Господин син и чисто им је неправо било што се оно „Господин“ неда тако велико изговорити као написати. За тага Господина мала је била српска реч и српска песма.

Он је од малена туђе слушао и волео. Но сад тек виде, шта појезија *) на матерњем језику вреди. На кад још лепота девојка песму отпева.

*) Појезија је реч грчка. Под тим се именоване све, што је неким полетом, у заносу неком написано, говорено или отпевано, што није свакидашње, него више, светлије, необично. Обично се под том речи разуме песма, стихови.

— Ко је то певао, запита цинц, Стева своје сестре?
— Та зјала, Љубица Милиčkова, што је долазила нашој кући, док смо ми луде биле, па се с трицама мешале, одговорине поношљиве сестре.
— Она мора, да је већ велика, запита даље брат?
— Нађикала је ко и свака друга врба, придодаше завидљиве сестре.
— Волео бих је видети.

(Наставиће се.)

Л И С Т А К.

ДОБРИ ПРИЈАТЕЉИ.

— Слика коју доносимо у овом броју, представља дете како се лепо сложило са псеном. Направило себи од папира шешир па седи у кућици вашицијој као да је његова а псето му лепо дало места поред себе. Лена, блага, „дечија нарав“ не треба ни пса на ланцу да се плаши. Питоме нарави човек може са сваким добро проћи.

ШТА БИВА ПО СЕТУ.

У Београду су била последњих дана два виша официра романска (влашка). Ишла су тога ради тамо, да се упознаду са официрима српским. То познанство није ради тога чињено да данас сутра један другом на част у гости доћи може. Познанство и пријатељство ово склала се с тога да се један другом у невољи нађе. Што тишти Србију тишти и Романију. Турчин се спрема а на кога ће и ако се незна ваља се надати и на опрезу бити. Кнез српски постао је пре негде старешина једне романске регименте. Сада романски официри долазе у Србију, и пошто су разгледали оружје српско и војску попише са официрима српским чашу побратимства. Срећно видели вас, Бог дао, скорим тако сложне на мегдану јучачкоме!

Романски министар Бореско одутовао је у Трст. Стране новине донеше глас да је отишао у Турин, у Италију, да се тамо састане са једним агентом црногорским. Ако дакле и није Бореско отишао у Турин ипак тај глас о састанку с Црногорцем може нешто бити. Кад сравнимо слогу коју мало час спомегахмо између Румуније и Србије, онда у томе друштву баш је нужно да буде трећа Црнагора.

У Шпанији неиде за садашњу владу најбоље. Ако се и јави да нас да је владина војска добила једну битку, сутра ево гласа да су бунције карлисте добиле другу. Да влада напредује, до сад би већ био крај рату, јадно ми напредовање, де сваки дан у непријатеља све више војске, и највећи пријатељ садашње владе шпанске заступник Немачки говори да је зло.

Већ од више година ради се на том да се уједине све хришћанске цркве. Тога ради био је у вароши Богу овога лета састанак и договор свештеника разних вера. Договор тај свршен је 6. о. м. Ту се постигло то, да су се сви уверили да међу православном и старокатоличком црквом у више догмата нема никакве разлике и изјавили су сви да се и у осталим тачкама може постићи споразумљење.

Министар финансије Гици изјавио је у савету министарском, да он неће бити више министар ако се укине армиција на рану а уз њега су пристали сви остали министри мађарски. Отуд се изводи — да може доћи скорим догле да ће се променути министри. Народ се радује промени, јер кад је зло онда бар нек није једно исто.

Кикиндска главна диштриктска скупштина закључила је молити владу, да диштрикт неуклада и послаће самоме краљу депутацију да га моли да не да раскинути тај од српских костију изидани град.

РАЗЛИЧНОСТИ.

— (Чудновата кутијца. Приповетка с француског.) Једна домаћица примечаваше да се у њеном газдинство сваким даном свакојаке штете догађају и да се њено добро од године у годину умаљава. — Она науми питати за савет једног пустињика, који становаше у оближњој шуми, отиде к њему и приповеди му то своје незгодно стање. „Моје газдинство“ рече она, неиде ми за руком; не би ли ви могли упутити ме на какво средство, да се стане на пут моме сиромашењу?“

Пустињик, који беше старац веселе и шаливе нарави, замоли је да причека неколико тренутака; за тим изнесе јој једну малу добро затворену кутијцу. „Ви морате“ рече пустињик, ову кутијцу годину дана по трипут на дан а ноћу по једанпут носити у кујну, у подрум у кошару и на таван. Исто тако обилазите с кутијцом у руци све будаке у вашој кући и ја вас уверавам да ће се ваше газдинство окренути на боље.

После године дана немојте заборавити донети ми кутијцу натраг.“ —

Ова добра жена није пропустила чинити све оно што јој је пустињик рекао. Сутра дан сишав се у подрум затече слугу у оном тренутку где точи вино у један велики бокал. У десет сати у вече оде у кујну и затече слушкиње и слуге где се чаше. — У кошари нађе краве до колена у ђубрету, коњи пак беху неочешани и добијаху само сламу а зоб је слуга склањао и на своју руку продавао. — Тако је она из дана у дан улазила у траг сваковрстним крађама и искоревала злоупотребе у својој кући.

Кад је година истекла, оде она с кутијцом пустињику. „Оставите“ рече му „ову кутијцу још годину дана у мене; она садржи у себи изврстан лек.“ Пустињик стане се смејати и рече јој: „што се кутијце тиче, немогу вам је оставити, али ћу вам дати лек што је у њој сакривен.“ После ових речи отвори кутијцу у којој се налажаше један комадић артије са овима речма:

„Ако хоћеш да све испада по твојој жељи, мораш над свачим бдити и све сопственим очима видети.“

— (Како суде људи о безжештву.) Скоро негде ожени се један католички поп и узме протестантскију. Попови други нападну с тога на њега, а он им на све нападаје одговори само: „Ја се женим, јер хоћу да будем поштен.“ У 16. веку било је тако покварено католичко свештенство, да је била

пословица за њих: покварен као католички поп? И сами католици листови признају, да и сада није много боље и наводе да је ове последње две године у Француској и Швајцарској њих 67 понова доспело тавнице с тога што не беху ожењени. На нашем сабору последњем свештеници договарали су се о томе како би се израдило да се удовци свештеници по други пут жене. (Ово би ваљало озбиљно са свију страна потпомоћи, тим пре што и католици желе, да се и њихово свештенство жени.

— (Необично велики рогови). Неки дан убијен је у Пешти један во, коме је од краја до краја рогова било седам стопа. Ни један месар несећа се, да је упамтио у вода толико велике рогове.

— (Грозно дело). У Смихову у Чешкој близу Злати г-Прага отровао је неки Филип Блум жену, кћер од 16 и сина од 14 година, једнога ковача, који је код њега становао а нај-последне и сама себе. Блум се издавао за брата слободњака Роберта Блума, који је у буни у Бечу стрељан. Био је пре шумар а у последње доба белло је платно у Смихову. У тесто што му је жена за ручак друштву приправила помешао је фосфора много и од тог су се сви отровали. Брига га је и невоља грла, те је одлучно учинити крај себи и друштву.

(Канав је сеоски суд у Србији). У српским новинама „Глас Јавности“ што излазе у Крагујевцу налазимо једно писмо, које гласи: У недељу 12 маја позвао ме је Давид Аћимовић кмет у општ. суд на одма замном н. конку затворио врата, заповедивши пандурима да ме вежу и туку. Наредба његова би извршена одма целатски! Ја сам страдао без да знам зашто. Пресуде о томе нигде нема! Пандури везаше ме и истукоше ме. На кукљаву моју и вриску једне жене, згрнуо се свет (више од 50 лица) и отворио врата, напавши ме везана у квргу: Молише кмета да ме одреша да не цркнуем у вези, а кмет још заповедаше те ме тукоше пандури ногама у прси и песницом у слепо око: Свега ме испенаше и нај-последне одвукоше скоро пола мртвог у другу собу и треснуше ме о патос. Потом кмет оде управ капетану а мене остави везана и полумртва. Људи немогући од жалости гледати ме у муки, одрешеше ме на свој ризик и запајаше ме водом!?

Све је ово чињено надмном без икакве кривиче мањ што ми је кмет пизмен због спора око кућне ограде.

Жално сам се власти, па тек једва пре неки дан ислеђење одпоче г. Милутин, против кога сам изузеће чинио, због особите љубави са кметом од извесног времена...

При истрази дознао сам, да је спречавао многе сведоке у говору, и извикивао се на поједине људе, који су истину хтели казати и на неке жене!! Према овоме тешко да ћу правду код г. Милутина наћи, али се уздам у веће власти.

Износим ово на јавност, нека зна свег, шта још може бити онде, где закони постоје; но где их како ко хоће може извртати и где се кривци од појединих власника заштићавају.

Молим уредиштво, нека ово што пре изволи штампати, а све на моју одговорност“

У Трсенику.

Ћ. С. Ађанин, трговац.

— И архимандрит Живковић потврђен је за владика. У недељу 15. септ. биће посвећен он, у понедељник 16 септ. Ј. Војиновић. Овај је у недељу 8. произведен за архимандрита.

— Бан Мажуравић издао је наредбу 2. септ. ове године, да се од сад на владу хрвацку само званичним путем преко срезки начеоника или магистрата телеграфисати сме кад се хоће да моли, за што бржу одлуку или решење земаљске владе, иначе се неће на друге телеграме влада освртати.

— Изложба земаљских производа и домаћих руково-рина отвориће се у Топчидеру у Београду 29 септембра о. г.

— У Винковцима подигли су штампарију Н. Плавшић и дружина.

— У Бечу нашао је један Славен у чивута неког записнике о рођеним, умрлим и венчаним парохијалне православне цркве Св. Николе у Сремским Карловцима од године 1740 — 1750. Ово су ствари важне ма да су и из старијег доба. Тако шта не би требало, да се чивутима продаје или ако није продато, ваља пазити да се неизгуби. Владике при визитацијама треба и то да прегледају.

— Марвена куга бесни у Вараждину у Хрвацкој

— У Београду има варошки одбор, који одређује пошто ће сваки дан лебац бити, фурунције, које лебац месе изађу иза Београда, покупују сво брашно по 55 до 60 пара. оку, али сељаку плате, да стоји читав дан на пијаци и да више 70 пара брашно. Ту долази општински одборник и пита пошто је брашно да се по томе одреди пошто ће лебац сутра дан бити. Сељак отеже 70 пара. Фурунције, које се обично ту налазе, сами питају и диве се. Бре! неможи лебу да си печи 70 пара 75 пара мора бити. Одасланик општински враћа се, купи се одбор и сутра дан добом дридече Београђанима 75 пара ока леба. Одасланик на сваки начин да једе лебац забадава у Београду.

Како пак касани мере, ту иде онако очевидно: „океш, некеш, мореш да го јадиш.“

— У Старом Бечеју склопа се женско добротворно друштво, које би имало сироте потпомогати.

— (Осуда на вешала). Прошасте године удави на сну у Дунапантелији Софија Николић са својим швалером Иларијусом Николић свога мужа. Први суд осуди је на 20 година робије а Николића на 15. Првог септембра виши суд потврди каштигу последњем а жену осуди на вешала.

О Г Л А С И.

Паланки, срб. Бечеју и околини,

имам част јавити да ћу доћи сад на та 2 вашара. Зато позивам моје препознате муштерије као штовану публику на базар.

АУГУСТ ЦИГЛЕР

рукавичар и потпасичар.

2—

НАЈЈЕВТИНИЈИ НОВАЦ

◆ коме треба у зајам, може добити на ораће земље и куће које се под кирију издају и то у аустро-угарским земљама и Ердељу новац дође на 6 1/2 %, и то на пуни 100 фор. аустр. банака, са отплатом пак на 32 године дође 7 1/2 % од стотине форината изузимајући прву годину. Зајам могу добити општине, и друге корпорације, а тако исто и малолетна деца уз дозволу претпостављене власти — пак и они који већ имају нешто дуга на свом добру — ако није претоварено.

◆ Ради даљег извешћа коме требало буде нека се обрати на

„OPŠTI PROMETNI ZAVOD“

4—

и Sentomaš-u,

на francovom prokupu u Вацкој.